

**Les guerres són
un fenomen ferotge,
profundament immoral,
reaccionari i
enemic del poble.**

Rosa Luxemburg
discurs davant el Tribunal de Frankfurt, 1914

cdp ca la dona

12980

3	Editorial
4	Lucrecia, la història inacabable
6	"La strada", Entrevista amb la
	Carla Corso
8	Guerra No
9	Moviment feminista: política sexual
10	"Portem el vel als ulls"
13	V Encuentro Feminista Latinoamericano
	y del Caribe
14	Trobada internacional de lesbianes
15	Llibres
16	Dolors Palau, la Dole

XERRADES A CA LA DONA

Dimarts, 12 de febrer, Mergè Otero Vidal, "Lucrecia. L'herència de la rebel·lió".

Dimarts, 5 de març, Montserrat Carbonell, "El temps és un gos que mossega les dones". Sobre el temps, les dones i els seus límits. A les 7,30 h.

Divendres, 12 d'abril, Verena Stolke, "Les dones invadides". Una reflexió sobre els lligams entre sexe, raça i gènere. A les 7,30 h.

NOTA: l'equip de perpetració d'aquest butlletí continuem sense responsabilitzar-nos del contingut dels articles. Hem trobat, però, algú que es responsabilitza del disseny gràfic, es la Deda Coelho da PAZ (i vingué abans de declarar-se la guerra). Donem les gràcies a totes les dones que han contribuït en la realització d'aquest número.

CA LA DONA, Gran Via, 549, 4t. 1a. - 08011 Barcelona
Telèfon 323 33 07 - **Horari:** de dilluns a divendres de 18 a 21.

Portada i disseny gràfic: Deda Coelho da Paz, Tel. 241 40 80
Realització, ABCdiseny, Tel. 211 34 87
D.L.: B-22.331/89

"...A les seves esquenes jeu en les cases derruïdes, els cadàvers d'homes, dones i infants. Però no hem posat aquesta imatge davant la seva vista amb la finalitat de provocar un cop més l'estèril emoció de l'odi. Contràriament ho hem fet per provocar d'altres emocions (...) ja que insinua una relació (...) insinua que el món públic i el món privat estan interrelacionats, que les tiranies i les servituds d'un són les tiranies i les servituds de l'altre (...) I serà la nostra ruïna si votem en la immensitat de les seves abstraccions públiques oblidant la figura privada, o si nosaltres en la intensitat de les nostres emocions privades, oblidem el món públic." (2)

Des que Virginia Woolf escrigué "Tres Guinees" han transcorregut 53 anys. Hem passat de la ràdio a la televisió per cable i en canvi ens presenten una guerra "fantasma", sense imatges, una guerra entre governs, entre estratègies i militars, una guerra abstracta, negant-nos el coneixement del món privat. Encara que cada vegada va quedant més aïllada la idea que les dones som "biològicament inferiors", que som "incapaces de", ens continuen recordant (alguna se n'havia oblidat?) que vivim en una societat patriarcal, on un dels valors bàsics és que allò privat és PRIVAT amb majúscules.

Aquest 8 de març les dones tornarem a sortir al carrer per fer públic el que intenten que continuï essent privat: que l'atur continua creixent, que la crisi econòmica recau particularment sobre les dones; que continuen els judicis per avortament; que les lesbianes continuen obligades a parapetar-se darrera d'una doble vida; que la violència masculista està present al carrer, a l'escola, a la llar, a la feina...

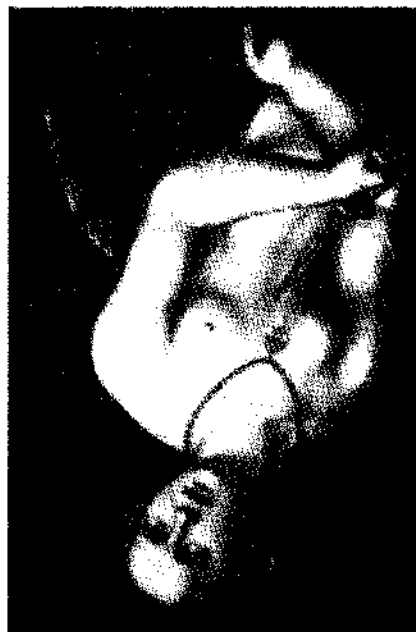
Tornarem a dir que no volem ésser iguals que els homes que maltracten, violen, exploten... Que no volem ésser iguals que els homes que dirigeixen els exercits invasors, siguin de la bandera que siguin, aquests governants que, tot refugiant-se en les paraules "llibertat" i "democràcia", porten els pobles al genocidi més ignomínic.

Ara que les paraules perden el seu significat, que des de les altures juguen amb l'engany i la desinformació quotidiana, on les diferències culturals i les característiques d'un missil cobren més importància que qualsevol vida, tornarem a cridar-los, a aquests governants que en nom de la pau ens porten a la guerra: "Ni pau que ens oprimeixi, ni guerra que ens destrueixi!"

Aquest 8 de març, les dones sortirem al carrer per recordar que la consigna "allò privat és públic" no ha quedat caduca. Perquè, com deia Virginia Woolf, "La figura humana, fins i tot en una fotografia, ens suggereix que no som espectadors passius condemnats a obeir sense resistència, sinó que mitjançant el nostre pensament i els nostres actes, podem canviar aquesta figura".

(1) Rosa Luxemburgo. *Consigna general contra la guerra del 1914*.
(2) Virginia Woolf. *Tres Guinees*, 1938

LUCRÈCIA

"I si em passés a mi...?" Lucrecia potser mai no va arribar a pensar que li passaria una cosa semblant. Fou violada en el seu propi llit per Tarquini, un jove príncep, amic del seu marit. Avui en som conscients i podem analitzar la por atàvica i genètica de les dones a la violació, però és molt difícil atribuir a una dona del segle VI a.c. aquesta consciència i sentiment. El fet és que en el cas de Lucrecia es donen la major part de les característiques comunes a les violacions tal com es tipifiquen actualment.

Insisteixo, d'entrada, en la violació de Lucrecia perquè, en canvi, la tradició cultural posterior, potser ha valorat més el suïcidí de Lucrecia davant del seu marit i del seu pare, després d'haver demanat el càstig per al violador. La venjança i el càstig tenen importants conseqüències polítiques i serveixen per explicar el pas del règim monàrquic al republicà a Roma.

Per poder analitzar el cas de Lucrecia i destacar-ne els elements més significatius hem d'utilitzar les fonts clàssiques, especialment el text de Titus Livi (Decades I, 47-49) i d'Ovidi (Fasti II, v.685-852) encara que molts altres autors de l'antiguitat la citen i, evidentment a partir d'aquests escriptors, es va convertir en l'exemple paradigmàtic que ha arribat fins als nostres dies.

La violació

L'antecedent immediat d'aquest episodi històric és la situació de guerra i la comunitat d'homes joves sols en un campament estable de l'exèrcit, en el setge d'una ciutat veïna de Roma, Ardea. D'aquí sorgeix tot el drama. La inactivitat guerrera provoca banquets, orgies, converses i lluguesques entre els joves oficials i així s'arriba a la discussió sobre l'excel·lència de les dones respectives. Entre els presents, Colatí fa el fatxenda quan proposa fer la prova i anar a inspeccionar que fan les dones quan ells no hi són.

No crec que passin desapercibuts aspectes significatius com són els propis d'una societat guerrera, d'una comunitat d'homes sols, dels ritus d'inaltació i proves de la joventut amb la companyonia, les orgies i el vi incís, el sentit de la propietat de les dones, la provocació, la competitivitat i la violència que es desprèn de tot el conjunt.

Fou casta, tingué cura de la casa, teixí la llana:

Tot això contrasta amb la comunitat de les dones soles: Lucrecia i les seves esclaves, dedicades al filat de la llana. No oblidem que a Roma, l'ideal femení es resumeix amb la fórmula: *Casta fuit, domum servavit, lanam fecit* (Fou casta, tingué cura de la casa, teixí la llana) que es troba repetidament en les inscripcions funeràries de les tombes de les

dones. Lucrecia està interessada per tenir notícies de la guerra i es queixa de l'absència dels millors, sobre tot del seu marit. També aquí queden apuntats aspectes tan universals com són l'activitat i situació de les dones en temps de guerra: el dolor i el treball a la terragnarda de les mares, germanes, esposes i filles.

Per altra banda, però, sempre que es tracta d'exposar el patamètres i molt dels d'una societat, se'ns ofereixen molt poques possibilitats d'imaginar o valorar l'alternativa rebutjada: Què feien les altres dones, les joves príncipeses? Dóna la casualitat que són críticades, rebuñades i condemnades perquè fan precisament el mateix que els joves oficials que van a inspeccionar-les: Porten garlandes al coll i passen la vetllada bevent vi. No cal seguir per aquest camí perquè és fàcil treure conclusions sobre la discriminació i la doble moral....

El "violador heroic" i la "víctima formosa"

La història continua: Sext Tarquini, fill dilette del rei, queda seduit per la bellesa de Lucrecia i també per l'especial puresa i castedat de la dona. Per tal de justificar Tarquini, els autors, massculins evidentment, insisteixen en la força de la bellesa i la ceguesa de la passió, però el cert és que Tarquini

LA HIS

prepara l'atac amb premeditació, no tura i astús com si es tractés d'un fet de guerra i d'una veritable conquesta. En arribar a aquest punt, s'imposa una reflexió sobre el que suposava l'existència, per desgràcia universal en el temps i l'espai, del "violador heroic" i de la "víctima formosa". Aquests termes els utilitza i explica Susan Brown-miller en el seu llibre *Contra la nostra voluntat*, que cal considerar com un estudi definitiu sobre la violació.

No es tracta d'un estrany ni d'un maniac...

Seguint amb la figura de Sext Tarquini es pot veure com serveix de prototipus que trenca els falsos mites que l'opinió pública té sobre la personalitat del violador i sobre el fet de la violació. No es tracta d'un estrany, d'un desconegut, ans al contrari, és una persona coneguda i amiga. No comet la violació en un lloc allunyat i poc concorregut sinó en la pròpia casa de la víctima. La violació no és només un acte sexual en un moment incon-

Com se t presenta la necessitat d'organitzar-te?

Inc una amiga, Mª Pia, que és prostituta com jo i vam pensar que totes dues juntes podríem fer alguna cosa. En un començament ens organitzàrem per canviar la llei vigent, que regula la prostitució a Itàlia. A Itàlia no està prohibit prostituir-se, però la llei no ens permet de treballar ni en bars, ni pensions, ni hotels, és a dir, en cap lloc tancat. Hem de fer-ho al carrer. Treballar al carrer té avantatges i inconvenients. Per una banda és un treball molt lliure, però per una altra és violent i perillós. No crec que l'estat hagi d'arribar a regular i controlar la prostitució perquè és un contracte interpersonnal. No és precisament una feina. Per això nosaltres no som un sindicat. A més, a mi no m'agradaria que la prostitució fos una feina legal i controlada. Crec que la primera necessitat és la liberalització de la prostitució.

Efectivament, en aquests països això implica un control policial, sanitari, fiscal, s'han de pagar molts impostos. Per exemple, a Alemanya, on treballen de forma regularitzada, estan totalment controlades per la policia. No són dones lliures. Si estàs sotmesa a un control total de la policia, mai no pots sortir de la prostitució. Nosaltres ens pronunciem més aviat per la descriminalització. Perquè les prostitutes no canviem cap crim prostituint-nos i en canvi estem fixades com a elements perillosos. Això és un gran problema, perquè quan estàs fixada et limiten els

Quins problemes veurtes tu en relació a aquesta regularització?
Hi ha països d'Europa on existeix una regularització i les prostitutes no sembla que hi estiguin gaire conformes.

més. Les dones no es prostitueixen més, sinó perquè necessiten una feina, diners, tenen fills, han de menjar... Per això la prostitució no es pot institucionalitzar. És una situació social que cal regularitzar.

Entrevista amb la Carla Corso, integrant del moviment de prostitutes d'Itàlia

teus drets: no pots tenir permís de conduir, no pots muntar negocis, et treuen la tutela dels fills...

Com viuen les prostitutes les relacions amb els seus fills i com els tracta la societat?

Les prostitutes són unes mares com qualsevol mare. Unes tenen bones relacions amb els seus fills i altres, no. Els fills tenen molts problemes d'acceptació. Sovint s'han de canviar d'escuela perquè es creen situacions insostenibles.

Al començament de la lluita pensàvem que era un problema de canvi de llei. Ara pensem que la prostitució és un problema social, perquè la llei no canvia allò que la societat pensa de tu. A més, és difícil fer arribar les nostres opinions a la societat. Perquè encara que la premsa parla de nosaltres, mai no parlen dels nostres drets, sinó de la nostra manera de vestir, dels nostres cabells, etc... Per exemple, quan vaig estar a Madrid, després d'una entrevista

ta publicarem: "Carla és molt amable, vesteix normal, té un comportament social molt elegant..." No poden pensar que tinc un cap, em neguen completament la intel·ligència.

Tenim una revista, "Luccola" bel·líssima. En publicarem sis números. Però ja no tenim diners per sortir. L'estat no ens subvenciona. No fa cap aportació en aquest moviment. No tenim ni locals on reunir-nos. Per exemple, a la ciutat on jo visc, que és molt petita, existeix un local per a les activitats femenines i feministes. Vam dirigir una carta a l'alcalde per poder fer servir aquest local un cop a la setmana i no ho van permetre. Potser pensaven que hi muntaríem el nostre "bordell"...

Està estesa entre les prostitutes la necessitat d'organització?
Bastant. La prostituta comparteix les nostres reivindicacions, però la militància és una cosa molt dura... Així que el grup de treball és força petit. Però les prostitutes estan sensibilitzades

des dels seus problemes i de la importància del moviment.

Quien que les prostitutes no són solitàries entre elles.

Això no és pas veritat! Això és una mala pel·lícula. Normalment les prostitutes del carrer són molt solidàries amb les altres. Si una té un problema, l'altra l'ajuda. Si una va a la presó, les altres paguen el seu advocat, s'encarreguen dels fills, etc. Això ha estat sempre així, també abans que existís el moviment de prostitutes.

Sempre s'ha dit que la prostitució és el resultat de la pobresa. Sembla, però, que actualment hi juguen uns altres factors diferents.

Si, però no s'ha d'oblidar que la causa de la pobresa encara existeix. Normalment, quan una dona comença a prostituir-se, sempre és per una necessitat de diners. Ara crec que la figura de la prostituta està canviant, és

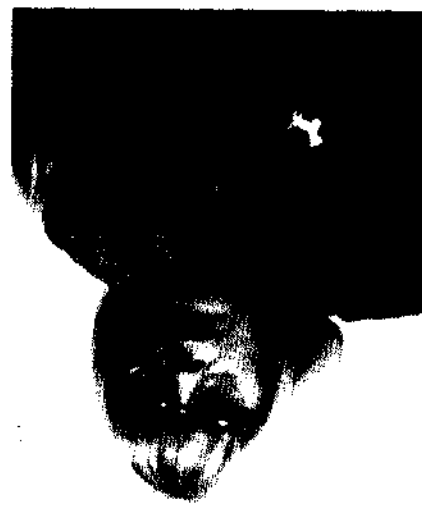
LA

Un altre tòpic. Es diu que els homes busquen fora de casa allò que no troben dins o allò que no gosen demanar a la seva companya.

Això és un problema dels homes. Si reconeguessin la sexualitat a la seva companya, no necessitarien una prostituta. Però els homes tenen una figura sagrada, la mare, esposa i germana... I la prostituta, per al sexe... Però, insistent, no és un problema de dones, és un problema d'homes, que tenen el cap una mica estrany. Jo sempre dic que els homes són esclaus dels seus genitals, completament.

Es diu que quan les prostitutes estan amb el client són elles les que manen, és cert?

La prostituta té molt de poder. Sobretot a l'hora d'establir contracte, el preu i el tipus de servei que prestarà. Moltes prostitutes saben com guanyar molts diners a canvi de gairebé res. Crec que les prostitutes tenen molt de

més variada. Existeix la del carter, que no té una habitació, que no té res... Hi ha dones que es prostitueixen els caps de setmana, per un cotxe nou, un abric de pell, ... També està apareixent una nova figura, almenys a Itàlia, la de les dones divorciades que es queden sense recursos, amb una mitja d'edat de quaranta anys, amb fills, sense feina. És difícil trobar feina als quaranta anys, amb responsabilitats familiars i després de quinze anys allunyada del mercat de treball.

Una altra figura és la de l'emigrant. La prostituta africana està totalment controlada per una organització que la porta a Itàlia per prostituir-la. Ells són qui les controlen. És la "trata de negres". Aquestes dones tenen una vida duríssima. Són molt pobres. Després d'haver treballat sis mesos, les canvien i ja no se'n sap res més. A més ens resulta molt difícil de comunicar-nos amb elles perquè no coneixem la seva llengua i tenen molta por de parlar amb nosaltres. Crec que les tenen amenaçades, perquè han deixat fills al seu país que serveixen com a xantatge.

STRA DA

També hi ha moltes dones llatinoamericanes que arriben a Itàlia amb la intenció de treballar. Els prometen un contracte en qualsevol branca d'hospitals, per exemple, i quan arriben al país els trenen el passaport i les obliguen a prostituir-se.

En aquest moment a Itàlia hi ha un problema de racisme impressionant, a més, els mitjans de comunicació el potencien. Atribueixen la violència del carter a l'emigració. No se'n recorden de la Mafía. Nosaltres exportem violència a tot arreu amb la Mafía.

Ens has parlat de les organitzacions que exploten les prostitutes, però no hem comentat res dels macarrons. (N.T.)

N'hi ha de dos tipus. Un és el que t'obliga i et tren els diners. Aquesta figura és en vies d'extinció a Itàlia. Molt poques dones tenen un macarró d'aquests tipus.

L'altra figura seria el pare dels seus fills, que divideix els diners amb ella. Jo crec que el discurs sobre la figura del company de la prostituta és molt difícil de tenir-lo.

Un moment! El macarró no ha protegit mai la prostituta. Aquesta quan treballa es protegeix tota sola. El macarró és només una figura social que necessita per a la seva vida afectiva.

Hi ha moltes prostitutes que no tenen un problema amb el meu company, que no és el meu macarró, que és un home adorable, que treballa i m'ajuda. Però té el mateix problema que jo: el rebuig social.

Ni com a protecció en en front d'altres macarrons?

Un moment! El macarró no ha protegit mai la prostituta. Aquesta quan treballa es protegeix tota sola. El macarró és només una figura social que necessita per a la seva vida afectiva.

Hi ha moltes prostitutes que no tenen un problema amb el meu company, que no és el meu macarró, que és un home adorable, que treballa i m'ajuda. Però té el mateix problema que jo: el rebuig social.

En el terreny de les agressions a les prostitutes, com es comporta la societat? Per exemple, han matat una prostituta...

A Itàlia està molt estès l'ús del condó. Al 1957, quan tancaren els bordells, les prostitutes només tenien aquest mètode per protegir-se de les malalties, ja que no existia cap control sanitari. Tenim un codi moral de comportament. Si una prostituta no s'abilitza del seu cos. Si es posa malalta afectat. A més la prostituta es respon- ja no pot treballar. Les drogadictes són les més sensibles a les pressions del client, que acostuma a oferir més diners per fer-ho sense condó.

El condó és una barreira física. Si no existís jo no em podria prostituir.

És una prostituta, no val res.

Crecs que pot haver-hi en aquests moments dones que busquin el sexe a través de la prostitució. És a dir, la possibilitat de viure experiències sexuals que fins ara havien tingut ocultes?

Jo no ho crec. La relació sexual amb el client és una relació molt pobre, molt breu. No hi ha una relació de fantasies, afecte. És una relació tècnica i molt ràpida. Crec que la dona es prostitueix per millorar la seva situació econòmica, però no la seva tècnica sexual. El client normalment no et reconeix el plaer. Jo no sóc una amant desentrenada perquè sigui prostituta. És un tòpic més.

Crecs que algun dia pot desaparèixer la prostitució?

A mi m'agradaria perquè crec que no és una bona feina. Normalment és una situació bastant difícil i humil·liant. Però no és humil·liant amb el client, és humil·liant respecte a la societat. Però jo en faig dues lectures. Per una banda hi ha una humiliació social. Per una altra, em sento una mica especial, perquè arribo a conèixer bé la figura de l'home. Això em dóna molta força, em fa sentir molt segura. Cal divertir-se treballant, com en un joc.

Quina participació li demanaries al Moviment Feminista en la vostra batalla?

Mamma mia! Jo crec que aquesta no és una lluita només de prostitutes, és una lluita de dones. La lluita de totes les dones. Això és una qüestió important. Crec que les prostitutes tenen una cultura que cap altra dona no coneix, la cultura del carrer, del sexe amb els homes i que els coneix força bé. I lluit de grans canvis per al Moviment

Jo crec que aquesta no és una lluita només de prostitutes, és una lluita de dones. La lluita de totes les prostitutes és la llibertat de totes les dones.

Feminista. Seria un intercanvi, ja que crec que tenim grans problemes de llenguatge. A Itàlia hi ha un petit grup de feministes radicals, que ens crea molts problemes. Fa tres anys tinguerem un congrés a Brussel·les, al Parlament europeu, de totes les prostitutes del món. Un dels dies el dedicarem a discutir la problemàtica de la prostitució

i el Moviment Feminista. Les feministes tingueren la possibilitat de parlar i bà a les conclusions, una prostituta italiana prengué la paraula i una d'aquestes feministes li tirà diners a la cara cridant la consigna "Aqui es fes-teja el divisme de les prostitutes". Però també tenim un treball bellissim amb un altre grup de feministes. Si no hagués tingut aquest contacte amb el feminisme no estaria aquí parlant amb vosaltres. Per a mi fou molt important un treball precís que vaig fer amb una feminista, Roberta Tatatori. Quan la lluita es feu gran se'm creia un problema d'identificació amb altres prostitutes. Vaig anar a Gènova per qüestions de l'organització. En veure les prostitutes velles pel port d'aquesta gran ciutat, les més tirades, les desesperades, no volia que la gent m'hi identifiqués. Volia abandonar la lluita. Roberta m'ajudà molt en aquells moments. Ella, per a nosaltres, és com una traductora entre el nostre món i el feminista.

Comissió de Butlletí

Entrevista realitzada durant les jornades de Debat organitzades al novembre de 1990 per la Comissió contra les Agresions a les Dones.

(1) Roberta Tatatori: "Les prostitutes i altres" a *Debats* núm 24 (N.T.) Evidentment, no estem parlant de pasta...

"Ens negem a ser còmplices d'una camisseria desfilada pel president Bush per reafirmar la supremacia nord-americana en el món i controlar el petroli." Gisèle Halimi, advocada. París, 12-gener-1991.

"Qualsevol guerra ens fa fer un pas en darrera d'uns quants segles." Louise Bodin, redactora de "La Voix des Femmes" (La veu de les dones). París, 1917.

"Treballar per la pau en temps de guerra no era fàcil; era molt més difícil que lluitar pel vot. Lluitar pel vot era un joc de criatures comparat amb tot el que vam haver de suportar durant la guerra. Vull dir que ens miraven com a traïdors al nostre país, i pensaven que mereixíem ser anomenats a l'alba." De les "Memoires" (1918) de Gwen Coleman, organitzadora de la Unió Nacional per al Sufragi de la Dona a l'oest d'Anglaterra.

POLÍTICA SEXUAL

Les dones, éssers sexuals

Els dies 29 i 30 de novembre i l'1 de desembre de l'any passat, es celebraren unes jornades de debat sobre política sexual, organitzades per la Comissió contra les Aggressions a les Dones i la Coordinadora Feminista de Catalunya, en un marc que ens reptava a totes les assistents a continuar aprofundint i avançant en les nostres reflexions i anàlisis sobre sexualitat

La preocupació per la sexualitat ha estat una de les més presents dels començaments del moviment feminista i, amb el temps, s'hi han anat afegint o destacant diferents aspectes. Com assenyalaven alguns ponents, la defensa de les dones com a éssers sexuals, ha estat un factor essencial de la nostra lluita.

La denúncia del caràcter social de la impositió de l'heterosexualitat i, amb ella, la defensa de la varietat de l'experiència sexual ha representat també un eix important del discurs feminista sobre el tema.

La reflexió sobre la violència masculista, lligada a la sexualitat, ha estat també una constant del discurs

El moviment feminista ha portat aquesta experiència. El moviment feminista ha jugat i esperem que continuï jugant un paper important en la denúncia dels perills que afecten les dones i en la lluita per eradicar-los. Però les reflexions que es feien a l'Orde de Sants ens posaven en guàrdia sobre el risc d'una posició unilateral, que no-més tingues en compte els perills de l'experiència sexual, i oblidés que també pot ser font de plaer, ja que suposaria una castració de la nostra vida en aquest aspecte.

Deixar pel camí ortodòxies i prejudicis!

Les jornades realitzaven el propòsit d'avançar en una teoria sexual que reculli allò de comú i de diferent que hi ha en l'experiència sexual de les dones. Intentàvem deixar pel camí prejudicis i ortodòxies per entendre millor la realitat, que no roman aturada, una realitat on en-

dinssar-nos per conèixer, inclir i entrar-nos com a moviment. Triàrem uns temes: prostitució, dependències afectives, sexualitat i pornografia, però som conscients que no eren els únics. En algun sentit reflectien els interessos (parcials, com tots els interessos) els debats interns de la Comissió d'Aggressions, les discussions que ens arriben d'USA, on

aquestes polèmiques han pres una dimensió política significativa i els treballs que algunes teòriques feministes de l'estat han realitzat sobre el tema i que ens han ofert aportacions de força interès.

No tenim intenció de reflectir fidelment en aquest article com es desenvoluparen les diferents taules. La Comissió contra les Aggressions estem treballant per publicar el contingut íntegre de les exposicions. Simplement destacarem algunes coses que ens resultàren especialment impactants:

Carla Corso, Defensa dels drets de les prostitutes

En companyia de Raquel Osborne que ens oferí una visió històrica del tractament que el moviment feminista ha donat al tema de la prostitució, Carla Corso ens presenta el moviment Italià de defensa dels drets de les prostitutes. En la seva exposició destacaren dos grans eixos.

Per començar emmarcà la prostitució dins la cultura masculista, que és la que crea la figura de la prostituta, com a dona dolenta, capaç de donar plaer, mentre a la dona bona, mare i esposa, que produeix treball domèstic i criatures. Alhora, aquestes taques estigmatitzen la cultura moralista i la marginen la prostituta. La doble moral hi juga un paper important, ja que cap de les formes d'intercanvi socio-econòmic entre dones i homes, (ja dona que treballa i prostituta única) permet que el seu cap abusi d'ella; la dona que és casa només per obtenir una seguretat econòmica i un reconeixement social, provoca tant d'escàndol i difamació com l'exercici de la prostitució.

Ens explica que allò que degrada les prostitutes no és tant el tipus de relació que han d'establir mentre treballen (l'intercanvi de sexe per diners) sinó el càstig social i implacable al qual són sotmeses per la societat, que les estigmatitza, margina els seus fills i menysprea els seus companys o marits. Finalment ens presentà la història del moviment pels drets civils de les prostitutes a Itàlia: les

portem el vel als ulls

les del nord

La interpretació d'Emilce ens ajuda a entendre moltes conductes que sovint ens resulten enigmàtiques i a problemes intrapsíquics i subjectius. Sovint separar-se d'un marit implica modificar la identitat més profunda i inconscient. Avançar no significa en aquest cas només trencar la relació, significa interioritzar un nou valor de la feminitat que no sigui prendre cura de la relació, sinó ser responsable del propi equilibri mental i emocional. Mentre les dones ens sentim enormement responsables de prestar serveis i no aspirem a tenir poder en altres situacions, continuarem mantenint la desigualtat.

Senyores, el debat està servit

Les exposicions de les taules de Pornografia i de Sexualitat tingueren com a objectiu comú la defensa de la tolerància.

S'ofereixen diferents elements per analitzar la relació de la pornografia amb la violència, amb l'excitació sexual, amb el comerç, amb la indústria, etc. S'analitza també l'evolució històrica del discurs feminista respecte a aquests temes.

En general hi hagué una defensa de la diversitat del comportament sexual femení i de la necessitat d'acceptar tots tipus de relació sexual que sigui voluntariament establerta. En definitiva, considerar les dones com a subjectes sexualment actius i responsables, que no necessiten cap decàleg de comportament, encara que sigui feminista.

Després dels quatre dies d'exposicions i de discussions, el debat de l'últim dia recollí moltes de les preocupacions del públic assistent.

Es veia certa sensació ambigua en relació a algunes intervencions que implicaven replantejaments profunds d'algunes qüestions: prostitució, pornografia. Hi havia de tot. Les que es mostraven contenes per haver-se desfet d'alguns prejudicis. Les que sentien cert vertigen davant la possibilitat d'un salt poc assimilat. Les que alertaven del perill de caure en un efecte pendular. Les que més aviat tenien una barreja de totes aquestes coses.

Ens felicitem pel to dels debats, obert i tranquil, amb una crida explícita a la necessitat de respectar el ritme de totes les assistents. No es tractava d'imposar postures unitàries sinó d'obrir debats i de buscar marcs que ens permetin exposar diferents idees, discutir-les, contrastar-les i continuar mantenint, si cal, la diversitat d'opinions. En aquest sentit tenim intenció d'organitzar algun seminari, potser amb l'Emilce Dio Bleichman, que es mostra disposada a venir a Barcelona a la tardor.

Comissió Contra les Aggressions a les Dones

Les prostitutes formen part del discurs dominant sobre la sexualitat femenina, contra el qual pensem continuar lluitant, ara, però, al seu costat.

Emilce Dio Bleichman, reformulant la dependència afectiva

Aquesta psicoanalista ens oferí una deliciosa exposició sobre les dependències afectives.

Comença denunciant la incapacitat que ha demostrat la psicoanàlisi d'escollir les dones, però, alhora, considera la metodologia de la psicoanàlisi com a una fonamental per entendre la subordinació en què ens mantenen les dones.

Analitza la definició de dependència i mostra com ha estat feta des del poder hegemònic. És una heterodesignació, que ha fet el saber patriarcal des de la seva idea del que és la relació humana, i l'ha assignat a les dones. Així, l'ha convertit en un terme femení, totes les dones han de ser dependents, i perdonat.

Emilce, davant això, no proposa ni oposar-se a la dependència, com ha fet tradicionalment el feminisme; ni tampoc reivindicar-la tal com està definida, perquè sigui una característica femenina. Emilce denuncia la tergiversació que ha sofert el terme i proposa redefinir-lo. Planteja la dependència amorosa no com a incapacitat d'assumir la responsabilitat de la nostra vida emocional, sinó com el dret de tota persona a ser compresa, escoltada i reconeguda.

Aquesta reformulació és important perquè marca la direcció de la intervenció terapèutica. No es tracta d'obligar les dones a assumir el paper dependent que la societat els assigna. Tant poc no es tracta d'imposar-los el model "d'independència" masculina.

La dependència és comú per a tots els humans. Però les dones, sovint per part del nostre projecte vital en relació a ella. El fet de prendre cura de l'altre en tant que ésser humà i responsabilitzar-se de la seva vida és un imperatiu categòric que ens defineix com a dones. Per això un trencament d'una relació, per molt torturant i desfavorable que sigui, representa sovint una crisi profunda en relació a nosaltres mateixes.

El dialeg Nord-Sud

Siempre és difícil prendre la paraula davant del públic. Sobretot perquè treuure artificialment un tema del context global on apareix és un error.

En primer lloc, caldrà veure quins són els termes del diàleg. Podrem dir que entre el Nord i el Sud hi ha un gran malentès. Una de les obligacions que se'n planteja a nosaltres, poblacions del Sud, és la de justificar-nos, la d'explicar-nos, la de parlar de les nostres "monstruositats", de les coses més horribles que existeixen en nosaltres

socials. La crisi global que travessa la societat s'explora per la presència de les dones als llocs públics: llocs de treball, educació, etc. Tot queda explicat per l'alliberament (relatiu) de les dones a Algèria.

S'han utilitzat per destruir el país, símbols en què el poble creia

L'absència de democràcia, el partit únic, s'ha encarregat de deteriorar el país pensant només en els interessos de casta, corrupció, favoritisme, etc. i ha creat una tensió social extraordinària conjugant aquestes pràctiques atroces amb un discurs progressista.

S'han utilitzat per destruir el país,

simbols en què el poble creia: naciona-
lisme, progressisme, democràcia, etc.
No és estrany, doncs, que el poble
algèria actualment no vulgui reconè-
ixer-se en les idees de socialisme,
modernitat i democràcia. En aquest
sentit, aquest partit únic ha preparat el
bressol al fonamentalisme.

Algèria travessa una profunda crisi
socio-econòmica, degut a les relacions
d'intercanvi Nord-Sud i a la mala ges-
tío realitzada des de la independència
fins avui. Aquesta crisi s'expressa de
diferents maneres: encament de la
vida, inflació, atur, crisi de l'habitatge,
crisi cultural, crisi de perspectives, etc.
Tots els llocs públics entre 1962 fins
a 1988 estigueren sota el control de
que seria l'únic redut on es podria
desenvolupar un discurs d'oposició al
poder. Així, el moviment fonamenta-

lisme ens obliga a abordar la problemàtica cas per cas, tot negant-nos la possibilitat de plantejar-la en termes Nord-Sud. Això sempre provoca malentesos.

L'extremisme religiós, doncs, és una conseqüència directa de les actuals relacions internacionals, ja siguin de tipus econòmic, polític o cultural. L'extremisme religiós al nostre país és una resposta d'exclusió a una política d'exclusió. Parlo d'extremisme religiós com a forma de rebuig de la població oprimida a l'exclusió i no de l'extremisme religiós en els seus fonaments ideològics i en les manipulacions ideològiques que li donen su port.

En la base del fonamentarisme apaletat un discurs extremadament hostil per a les dones, un discurs misogin que culpabilitza les dones de totes les catàstrofes que sorgeixen a les nostres

L'islamisme, el fonamentatisme i els musulmans

Si volem parlar de la dona i l'Islam, caldria parlar primer del que és l'Islam,

mateixos, davant d'un públic que seria "universal", un públic que seria jutge i d'esser l'universal? O plantejant-ho d'una altra forma: per què l'occident imperialista nòmès ha produït al seu voltant subcultures minètiques basades en el consum de tipus Madonna, Coca-Cola, texans i McDonalds, que han portat a un verader genocidi cultural? Per què l'occident imperialista nòmès ha produït aquestes extremes, ja sigui la Negritud, l'Islamisme, l'Àrabisme o qualsevol altra forma d'extremisme?

lsta, que s'ha anat encarregant durant tot aquest temps d'estendre la seva ideologia, serà el que mobilitzará major número de població després de l'exposició popular de 1988. El fonament-lisme canalitzarà en el seu discurs l'oposició formal al poder i el descontent de la població cap a reivindicacions de tipus religiosos: aplicació de la llei coránica, instal·lació d'un règim islamista on, segons els fonamentalistes, s'eliminaran tots els patiments actuals del poble algerià.

El Codi de Família

Amb l'obertura democràtica, amb la Constitució del 89, que reconeix el multipartidisme, el discurs fonamentalista serà obertament estès pels mitjans de comunicació i serà d'una violència extraordinària, tant en la teoria com en la pràctica. Les primeres víctimes d'aquesta violència seran les dones. Cal dir que les dones algerianes s'oposaran a aquesta violència perquè de fet mai no han deixat de lluitar. Des de 1962 han realitzat diferents mobilitzacions. Essencialment contra el Codi de la Família. Heu de saber que tenim una Constitució des de 1976 en la qual s'assenyala que no hi ha segregació entre homes i dones. Però existeix una legislació sobre les relacions familiars, anomenada "Codi de Família". Aquesta legislació, d'inspiració religiosa, explica jurídicament la inferioritat de les dones. Per exemple, la necessitat d'un tutor per casar-se o per a qualsevol altre tipus d'activitat de la vida quotidiana.

El Moviment Feminista d'Algèria porta lluitant en contra d'aquest Codi des del 81. Les assemblees de dones, tot i que estaven prohibides pel govern, l'hi obligaren a retirar al 84. Actualment una de les demandes del moviment fonamentalista és que es mantingui aquest codi.

Al 1962 els homes es reparteixen el poder

Tot això, per dir-vos que la situació d'opressió de les dones a Algèria no es deu només a un discurs fonamentalista. Si prenem el camí de la història, veiem que les dones hi han jugat un paper important. Al l'antiguitat hi havia una reina que dirigia totes les poblacions Nogar del sud, al Sahara algerià. Durant la invasió àrab, era una dona la que dirigia els soldats que hi oposaren resistència des d'Àrabia Saudí fins a Àfrica del Nord. Una mica més tard, al 1857, una dona algeriana combatí, al cap d'un exercit constituït per moltes dones, contra la colonització francesa. Les combatents del moviment d'alliberament femení han lluitat sota totes les formes polítiques per aconseguir la independència nacional. Però aquest combat serà ignorat quan es produïxí la independència.

Tampoc no és real el dret universal a vot

La tradició feminista farà que les dones algerianes continuïn mobilitzant-se mitjançant conferències, exposicions, grups, etc. A partir de l'exposició de 1988 hi ha unes vint associacions, que representen els grups que militaven en la clandestinitat. Nasculen, que representen els grups que militaven en la clandestinitat. Nasculen, que representen els grups que militaven en la clandestinitat. Nasculen, que representen els grups que militaven en la clandestinitat. Nasculen, que representen els grups que militaven en la clandestinitat.

culturals han fet que només treballi un

Ja tenim llibreria

Us fem saber que la propera primavera ja podreu disposar d'un nou espai dedicat a la venda de llibres escrits per dones. L'àrea de la llibreria us oferirà prioritàriament un ampli ventall d'apartats dedicats exclusivament a llibres i edicions produïdes per dones. Paral·lelament es formaran uns apartats generals complementaris: 1. Llibre antic i d'ocasió. 2. Novel·lats. 3. Revistes literàries i de temàtica cultural en general.

Dins del mateix espai es desenvoluparan tallers d'escriptura-creativa, seminaris i exposicions d'arts plàstiques. Si voleu més informació podeu adreçar-vos a:

LIBRERIA PROLEG
C/DAGUERIA, 13 - 08002 BARCELONA

Comissió de Butlletí

8% de les dones. Tampoc no és real el dret universal al vot, aconseguit al 1962. La llei electoral permet a tot ciutadà votar pel seu cònjuge; mai no s'ha vist una dona que voti en lloc del seu marit, en canvi, tots els marits voten en lloc de les seves dones. Nosaltres lluitem per la supressió d'aquestes mesures, per la revisió sistemàtica de tots els textos que continuen transmetent una imatge retrograda de les dones.

Totes aquestes lluites han fet que per primer cop a Algèria es parli de la qüestió de la dona en termes polítics. Així, els fonamentalistes s'han sentit obligats, per raons electorals, a organitzar mitjans, fent propaganda, manifestant-se al carrer. Tot aquest canvi dins del fonamentisme ha provocat el seu fracccionament en tendències, algunes de les quals estan a favor de la incorporació de la dona al mercat laboral. Per a nosaltres, tot i que el contingut del seu discurs sigui reaccionari, representa un element de transformació en una societat com l'algeriana. Per a nosaltres això és molt important. En aquests moments assistim a una pluralitat de discursos que ens permet poder evolucionar a partir de nosaltres mateixos, a un diàleg en una societat on des del 1962 només hi havia hagut un llarg monòleg.

I vull acabar citant una frase que digué una dona l'altra dia a Tudela: "Si hem discutit sobre el vel, les dones del sud, sovint porten el vel a la boca; nosaltres, les del Nord, el portem als ulls".

salutacions en ritmes de cueca, zamba... ! resistència

Quan arribarem a San Bernardo el 18 de novembre era ja de nit i l'acte inaugural del Vè Encontre Feminista Latinoamericana i del Canbe havia començat.

En una plaça, al mig d'un bosc petit, més de 3.000 dones formaven un cercle compacte. Els cartells amb el nom de cada país posaven de manifest que no en faltava cap. Les salutacions tenien diferents ritmes i accents: una salutació era cueca bolívica-na, altra zamba argentina; salutació de resistència la de les Madres de Plaza de Mayo, salutació octogenària, la d'una dona mexicana com a testimoni que es pot viure sense

desnat essent feminista.

Al darrera, les recerques i trobades personals, i alguna llarguina emocionada per sobre l'abracada.

A falta d'un local gran on poder concentrar la majoria de les activitats, l'Encontre ocupava tot San Bernardo, un poblet de costa, tipus Castelldefels. Els salons dels hotels i les cafeteries o els seus porxos i aparcaments, algun local comercial buit... o la plaça, tot era bo per trobar-se a parlar i discutir.

"Elxos temàtics"

Al matí estaven programats uns debats centrals mltijugants uns "Elxos

temàtics", repartits en quatre dies, sobre la situació del moviment feminista:

què som, d'on venim, on anem i com ens ho mntem.

A la tarda, es continuava la mateixa reflexió ja sigui amb algun aspecte

parcial o sectorial.

Paral·lelament, tant al matí com a la tarda, multitud de tallers lliures, uns

80 diaris, sobre les coses més diverses; en aula de lectura de treballs, sobre

experiències concretes la majoria, i una sala amb vídeos.

Cada dia començava el peregrinar, programa en ma. No sempre el debat

estava al lloc on s'havia anunciat o no era a l'hora fixada al paper. 3.000 dones

són moltes dones perquè tot surti bé- però, a canvi, podies lligar interessants

converses pels carrers amb d'altres dones que cercaven el mateix taller.

Un feminisme "silvestre"

Es discuteix si el moviment de dones és veritablement feminista. Per algu-

nes, feminista és qui defineix la seva lluita des de l'òptica exclusiva de gènere. Per a d'altres, aquesta perspectiva

no pot separar-se de la de classe o la d'ètnia. Per a les de més enlla, ésser

feminista exigeix una definició expli- citament antipatriarcal. Per a Benigna

Mendiola, camperola nica i diputada del FSLN, hi ha un feminisme embrio-

pendència.

Respecte de les formes organitzati- ves es manifesta una forta sensibilitat

litzada i la salvaguarda de la seva inde-

pendència.

l'accés a uns diners que els són impres-

es queden, intentant l'equilibri entre

L'hora d'aconseguir els recursos. I així

que introduïxen al si del moviment a

nisme, sinó pels condicionants de les

agències financeres i per les rivalitats

de recursos per a adorns com el femi-

mes no vénen tant per la capacitat

europen. Però sembla que els proble-

apel·lant l'experiència del feminisme

d'institucionalització del moviment,

exiliada a París, adverteix dels perills

una xilena que ha viscut molts anys

del moviment feminista. Margarita,

Dintre el debat sobre l'autonomia

L'autonomia del moviment

cosa".

Encontre Feminista serà per alguna

si es van sentir convocades pel Vè

dones i, pensi el que pensi cadascuna,

conclou: "Aquí estem més de 3.000

de mesurar el feminisme a la resta. I

ta qui té legitimitat per aplicar la vara

mica aturada, una brasilera ens pregun-

que no es declaren feministes. Una

moltes de les organitzacions de dones

fixa a les seves sabates de xarol- en

nari - "silvestre" - diu ella amb la mirada

El Vè Centenari

Les índies estan una mica inquietes.

Ha començat a circular un projecte

d'un grup de dones de Madrid per fer

en aquesta ciutat una Trobada al 92

per "la celebració del Vè Centenari des

d'una perspectiva feminista" (sic) i les

índies mnten un taller per discutir

ho. "Res no tenim a celebrar les dones

equatoriana amb el seu nadó als bra-

gos-varen matar-nos fa 500 anys i avui

seguim humiliats per la cultura colo-

mial de la qual participen els governs

criolls". Teresa Canavitis, ayмара, sex-

pressa amb la ràbia encesa a la cara

quan denuncia els interessos polítics,

ideològics i econòmics que hi ha da-

rrera aquesta celebració. Hi ha tanta

força als seus ulls quan ens mira que

una uruguaiana murmura: "Me toco el

punto culpable".

Rosalia que és kolla, proposa organit-

zar una xarxa per tirar endavant les

múltiples iniciatives que surten. "Si les

germanes espanyoles ens volen ajudar

que treballin al seu país contra el Vè.

Centenari i que destinin els fons del

seu projecte a aquestes activitats".

Llenguatges diferents

Junt amb aquests i d'altres debats

articulats amb els codis de la raó i la

lògica, molts dels tallers desenvolupen

els seus continguts amb llenguatges

dramatitzacions, expressió corporal,

amb el desplegament d'una imagina-

cio que a la vella Europa tenim tan

constreta, circulen missatges que ens

racons de la nostra subjecció, de les

nostres mentides, de les nostres pors,

de la nostra força també.

dones i organitzar-les.

companyes, intenten treballar amb les

dor en mig de la qual, ella i d'altres

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

companyes, intenten treballar amb les

dones i organitzar-les.

des de la situació de guerra a El Salva-

preocupació, Zoila crida al realisme

to-organització. Tot i compartint la

per articular sistemes igualitaris i d'au-

tor-organització.

des de la situació de guerra a El Salva-

dor en mig de la qual, ella i d'altres

única del 92, ... i a més prepararem la Trobada Mundial de Lesbianes del juny de 1991 als EEUU.

A la nit tindrem activitats més lúdiques: teatre, música, una festa, exposicions, vídeos i d'altres. Aquestes activitats seran obertes a totes les dones que s'hi vulguin passar. Us hi convidem! Les lesbianes que desitgin participar a les jornades podran trobar materials a Ca la Dona i als locals dels grups organitzadors. Tenim a la vostra disposició una butlleta d'inscripció. S'han de pagar 1000 pessetes en concepte de despeses d'organització. Cal que ens tornem aquesta butlleta ràpidament per conèixer la possible assistència i organitzar bé la Trobada, perquè les dones que hi participin estiguin a gust.

Si voleu més informació, podeu posar-vos en contacte amb nosaltres a Ca la Dona, cada dijous a partir de les 20 hores, trucant-nos al 3233307. Amb el Grup Laberint. Apartat de Correus 5394/0880. Telèfon de contacte 2156336. (Porteu preparat un missatge, perquè us sortirà una contestadora automàtica.) o amb la Comissió de Lesbianes de l'Eix Violeta.

Petons,

**Grup de Lesbianes
Feministes de Barcelona**

La nostra ciutat va ser escollida en una assemblea de la ILIS (Internacional Lesbian Information Service) perquè s'hi celebressin la trobada biennal d'aquesta organització. Abans de les vacances d'estiu ens vam posar a treballar tres grups de lesbianes que actualment funcionem a Barcelona, La Comissió de Lesbianes de l'Eix Violeta, el Grup Laberint i el Grup de Lesbianes Feministes de Barcelona. Ho hem agafat amb ganes! Així, doncs, aquesta trobada es realitzarà els dies 21, 22, 23 i 24 de març. Estem a punt de concretar-ne el lloc, els horaris, etc.

Tindrem l'oportunitat, a banda de discutir amb les representants de diferents organitzacions, de rebre les representants de diverses organitzacions d'Europa amb problemàtiques que aquí encara no es donen, d'altres que sí... Us podem avançar que es debatrà sobre sexualitat, salut, lesbianisme a l'Est, racisme, Carta

...

Rosa Dueñas, una índia peruana gran *das*, celebra, ara sí, que per primer cop les dones índies s'hagin reunit i ens promet que al proper Encontre elles aniran més organitzades perquè han de reflexionar sobre el feminisme des de la seva indianitat, i que ens prepararan *pachamanca* i altres menjaris seus i cantarem i ballarem a la *pachamanca*.

Racisme, lesbofòbia...

També les negres a les seves conclusions denuncien el racisme que, al moviment feminista. Les lesbianes discuteixen sobre fantasies sexuals i altres històries al garatge de l'hotel Argentina. Com que alguna va demanar que no s'aplaudeixi, fan el so dels petons quan alguna cosa els agrada. Emma s'atura a mirar-les una estona. A la cua del menjador comentarà que res no té en contra, però que hi ha moltes coses que no entén.

Al dia següent anirà a un taller amb el títol "Lesbofòbia, taller per a hetero-sexuals" amb el qual es pretén dissipar prejudicis i resistències. Sembla que va ésser un èxit.

Puja la temperatura imaginativa

A la nit hi ha festes fins a la matinada a les sales dels hotels. Grups d'homes

joves protesten perquè se'ls impedeix l'entrada. A la platja es celebren rituals i una intueix que allò no té res de joc. Una senyora originària de Burgos, que identifica el nostre accent al carrer, ens atura per demanar-nos si és veritat que la nit abans anaven les dones despullades pel carrer i petonejant-se. La temperatura imaginativa de la població de San Bernado devia estar pujant a aquestes alçades.

La Missa Femea

Va haver-hi també representacions, espectacles de ball i una meravellosa *Missa Femea* (missa femella) de les brasileres, on la bella veu d'una bella dona oficialment articula un cor que recorre amb la seva pregària, el testimoni, l'ortena, la contradicció, el compromís de les dones. No se n'obliden de cap: les maltractades, les torturades, les preses, les desaparegudes, les que van ren morir, les que romanen a la ignorància, les insensibles al patiment aliè, per totes elles, que també som nosaltres, vam beure el calze que se'ns oferia i enllàrem les mans amb el símbol feminista.

"Cuidado, os lo advertimos..."

L'últim dia, conclusions a l'aire lliure; el proper Encontre serà a Centra-mèrica, possiblement a Nicaragua.

La massivitat que estan aconseguint

Una setmana després el somnifer que em vaig portar de l'Argentina va començar a esbortar-se amb la moguda dels carapintades. A finals de desembre, davant l'indult ignominios de Menem, se'm va posar el gest una mica agre. Ara ha esclatat una horrible guerra i costa un esforç evocar l'alegria de les nostres germanes feministes de l'altre cantó de l'Atlàntic. Però elles són allí a la trinxera de les nostres mateixes esperances.

Miren Izarra i Pérez

ABSÈNCIA

Obro una llibreta que em vares regalar fa temps i puc llegir-hi el que està escrit amb lletra teva:

1988

i la teva firma.

A l'altra pàgina continua:

"Casa al camp o/i a la muntanya amb llar de foc, bany, moltes finestres."

Recordo que jo t'anava dictant i tu anaves escrivint, ja que se suposa que era una llibreta que em regalaves perquè totes dues hi anéssim escrivint desitjos que poc a poc anéssim desgranant i assaborint a mida que es féssin realitat. I segueix així, ara era jo qui

escrivia mentre tu em dictaves:

"Tots aquells racons que vols, petits o grans, compartir amb tu mateixa o amb d'altres....."

"La Dole deixa l'agència EFE i es posa a...escure, i a viure més seriosament, més jovialment amb tot allò que creu, amb tot allò que ella sent."

"La Dole deixa el seu paper de buròcrata del periodisme d'aquests darrers temps per a retrobar el de professional del periodisme."

No cal dir que no hi varem escriure res més, en aquesta llibreta, sense que això vinguí dir que no tinguéssim il·lusions i projectes comuns o bé individuals. Aquesta llibreta formava part d'aquells rampells teus de canvi de vida, quan alguna cosa no acabava de ruïllar prou bé, quan volies modificar allò que no t'acabava d'agradar i no

sabies com posar-hi.

Els teus 40 anys eren a tocar. Tant com t'arribava a costar viure en segons quins moments i en canvi tant com tu ens ajudaves amb el teu gest sempre oportú, sempre nascut a temps i a mida.

No sé de ningú que hagi estat a la vora teu per la circumstància que sigui i se'n hagi anat amb les mans buides. La teva generositat, tan altruista, fou, potser, allò que més em colpia de tu. I ben segur serà el que més enyoraré perquè avui dia que sovint s'entossuden que tot esdevingui una pura i simple transacció comercial, una actitud com la teva, una actitud de donar-se sense cap moneda de canvi, és un regal molt rar i molt apreciat.

Aquesta frase tan teva i que tan sovint ens havia portat a discutir largament: "Em faria il·lúsió que demà vinguessis a sopar amb els Senglar, però sobretot si no tens res més a fer si et ve de gust, si tens un millor pla jo no m'entado..." O encara aquella altra: "Tinc ganes que coneguis en tal, ja veuràs, és tan maco, tindrén moltes coses en comú, jo me l'estimo tant, vull que el coneguis..."

Tan gelosos com acostumem a ésser dels nostres amics i tu sempre volies que ens reuníssim aquella gent que tu estimaves. Et senties contenta, d'una forma enjogassada, agrada i feliç de poder

aplegar aquelles que havien de viatjar plegades.

La vida ha passat pel teu costat sense entretenir-se massa, però tu en canvi t'has esforçat en recórrer-la intensament, abilitant-la amb aquells que gaudíem de la teva presència un sentiment profund de força, de vitalitat. L'encarcarament, la caducitat, foren termes que tu

foragitares del teu àmbit: t'enamoraves sempre i amb molta facilitat de tot allò que portés la marca de la positivitat, de la justícia, de l'alegria, de la vida novament.

Aquestes ganes de viure, de gaudir, de fer, de treballar, mai no t'han abandonat, fins i tot aquells darrers dies t'hi agafaves amb tanta il·lúsió que no paraves de projectar activitats amb els teus col·legues de feina. Quin amor a la teva professió! Quina solidaritat amb el món

sencer, ara i sempre, que et porta en el darrer moment a trisar pel fet de no poder seguir, d'una forma activa com els teus companys, els esdevinents en la guerra del Golf Pèrsic.

Dole, la tarda de demà se'm farà estranyament llarga, absurda, erma... No podré fer-la petar amb tu i amb els teus en aquella estoneta a què ens havies acostumat. En aquella habitació tu, els que passa-

vem a fer-te companya i la meua infantil i amagada esperança que novament et teu gest ens sorprendes i es rigues de l'ordre establert, vencent tan injusta malaltia. Passadís enllà, el món. Escalles avall la

possibilitat un bes, una manyaga. Més tard a casa, sola, el record del teu somriure esperangat i sempre present, feia més suportable la tristesa i la ràbia que lliscaven nostre avall.

La Walquiria

NO A L'OBLLIT

"En el tombant de la tarda, rera els vidres entelats pel fred de la cambra on jauen els records, jo sento i veig intactes les petjades que deixaren els teus passos.

No vull que pels camins foscos de l'oblit

es perdin aquells mots

que profetirem i

aquells que restaren

tremolant, sense ser dits.

No vull que res es perdi

per sempre en el no res."

Quima Jaume

